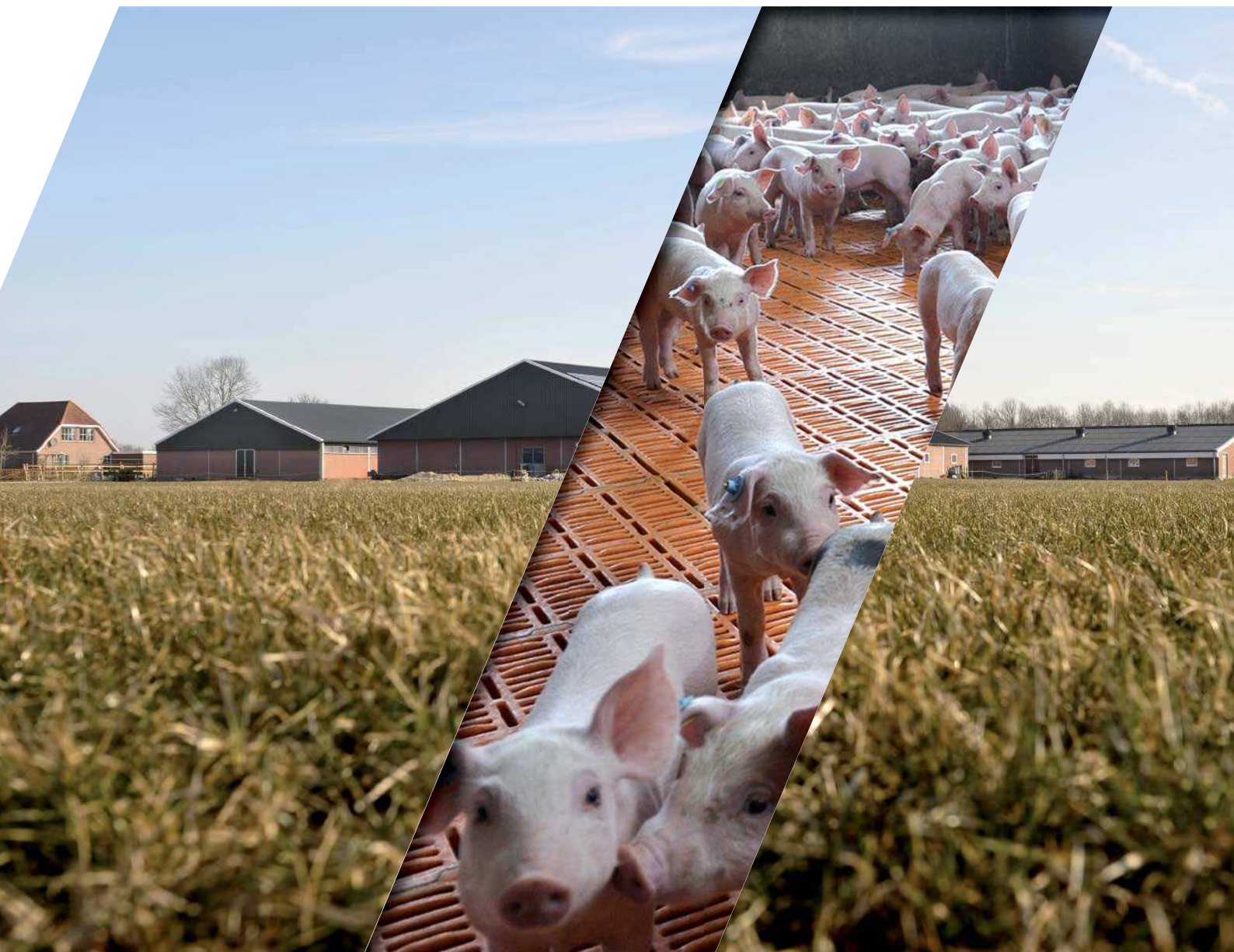

ABZ Nieuws

Arkervaat-BramecoZon

Jaargang 1 | Nummer 2 | April 2013

Bedrijfsreportage

Unieke stalindeling bij varkenshouder Harry Bazuin

Rundvee

Hoog lactose is waardevol

Varkens

Verbetering van de fosfaatbenutting

Pluimvee

Verwarmen van kalkoenstallen

Het jaar 2012 is afgesloten, 2013 is in volle gang

Voor- en ledenvergaderingen

Op 27 maart heeft de coöperatie Arkervaart-Brameco-Zon U.A. haar statutaire algemene ledenvergadering gehouden. Deze is vooraf gegaan door twee voorvergaderingen respectievelijk te Markelo en Oirschot. Door in zowel het midden, oosten en het zuiden van het land ledenvergaderingen te organiseren, hebben alle leden gelegenheid gekregen mee te denken en te discussiëren over de resultaten van het afgelopen jaar en de vooruitzichten voor het lopende jaar. De opkomst op de vergaderingen is goed te noemen, waaruit we mogen concluderen dat onze leden betrokken zijn bij de coöperatie.

Op de vergaderingen is vanuit één gezamenlijk jaarverslag de nieuwe coöperatie gepositioneerd en is recht gedaan aan beide voormalige coöperaties door een aparte presentatie van beide jaarrekeningen. Nadat de financiële verslaglegging met de aanwezige leden was doorgenomen, zijn de jaarrekeningen voor beide voormalige coöperaties bij acclamatie goedgekeurd, de winstbestemming vastgesteld en decharge verleend. Tijdens de vergadering zijn de aanwezigen ingelicht over de organisatorische inrichting van ABZ Diervoeding en de missie, visie en strategie voor de komende jaren. Ook zijn de verwachtingen voor wat betreft de ontwikkelingen op de grondstofmarkten en daaraan gekoppeld de verwachte ontwikkelingen op de voerprijzen met de leden gedeeld. De drie vergaderingen werden afgesloten met traditioneel een hapje en een drankje en er werd nog lang en geanimeerd nagepraat.

Vooruitblik 2013

Het jaar 2012 ligt achter ons en is afgerond, de klok staat weer op zomertijd (maar ten tijde van dit schrijven is het nog kommer en kwel met de temperatuur). We denken dat iedereen smacht naar de lente, de winter heeft nu wel lang genoeg geduurd. Voor de gewassen, al dan niet reeds in de grond, zou het lenteweer zeer welkom zijn. De markten kijken al naar de nieuwe oogsten, maar we moeten ons wel realiseren dat dat nog een aantal maanden gaat duren voordat die er zijn.

Intussen verwerken wij de granen die vorig jaar van het land gekomen zijn en waarvan de voorraadposities toch reden tot bezorgdheid geven. Tarwe exporten vanuit de

EU gaan in te grote volumes per week. Als we met dezelfde gang doorgaan, komen we aan het einde (vlak voor de nieuwe oogst van het land komt) tekort.

Importen van bijvoorbeeld Braziliaanse maïs worden op dit moment niet verwacht vanwege het grote exportprogramma van soja vanuit Brazilië. Een logistiek hoofdpijndossier aldaar. Ook de situatie rond het risico op aflatoxine in maïs vanuit een aantal Zuid Oost Europese landen (nu ook Oekraïne) levert nogal wat logistiek heen en weer geschuif met zich mee. Het aanbod van maïs vanuit Frankrijk, Duitsland, België en Nederland is echter niet overvloedig. Omdat vrijwel de gehele Nederlandse diervoederindustrie met het aflatoxineprobleem geconfronteerd is, is de vraag naar Noordwest Europese maïs toegenomen en zijn de prijzen gestegen. ABZ Diervoeding heeft rundveevoeders, op voorschrift van de Nederlandse kwaliteitsorganisatie TrustFeed, uit voorzorg terug gehaald. Bij analyses hebben wij echter geen verhoogde waardes kunnen constateren. Uit voorzorg zal het teruggehaalde voer niet terugkeren in de voerketen.

ABZ Diervoeding is het jaar 2013 voortvarend gestart. De integratie van de twee coöperaties ligt op koers en inmiddels heeft u waarschijnlijk ook al een paar nieuwe bulkwagens in de nieuwe kleuren zien rondrijden. De eerste afgeleverde bulkwagen stond prominent voor de ingang van de Landbouwdagen Intensieve Veehouderij (LIV) in Venray waar we een zeer druk bezochte stand met een uitstekende sfeer hadden. We bouwen voort op de ingeslagen weg en zijn voor u "HET BESTE DICHTBIJ".

Pouwel Brouwer en Marcel Roordink

Inhoud

Algemeen

Grondstoffenmarkt	3
Bedrijfsprofiel ABZ Diervoeding	4
Voederwaarde.nl	15
Kwaliteitscertificaten online beschikbaar	15
Alpe d'HuZes en Big Challenge	17
Ken uw liquiditeitspositie	18
LIV Venray 2013	18
Opening Landwinkel de Maathoeve	19
Twitter account ABZ Diervoeding	19
Vraag en aanbod	19
Vacature medewerker logistiek	19

Rundvee

Beste snijmaïs bij Maatschap Brouwer-Van Middelaar	6
Toplaagbehandeling graskuil	7
Hoog lactose is waardevol	8
Nieuwe melkrobot op z'n plek	9

Geiten

Kengetallen 2012 ABZ geitenbedrijven	9

Bedrijfsreportage

Unieke stalindeling bij mts Bazuin	10

Varkens

Verbetering van de fosfaatbenutting	12
Resultaten varkenshouderij 2012	13
Voermaatregelen ten behoeve van ammoniakreductie	14

Pluimvee

Verwarmen van kalkoenstallen	16

Grondstoffenmarkt

De eerste maanden van het jaar werden gekenmerkt door een dalende markt. In maart is hier een kentering in geweest. Bij een groot aantal grondstoffen lijken we een (tijdelijke) bodem te hebben gezien. Ten grondslag aan deze marktbevingen liggen een groot aantal factoren, waaronder; logistieke moeilijkheden in Zuid-Amerika, weermarkten in West-Europa (kou) en Nieuw-Zeeland (droogte), aflatende vraag en een zeer volatiele Euro-Dollar koers.

Granen

Vanaf begin 2013 hebben de graanprijzen een lichte daling laten zien. Eén van de belangrijkste oorzaken hiervan was een verhoogd aanbod aan de voorkant en een tegenvallende vraag vanuit de verwerkers. Gezien de laatste ontwikkelingen wat het weer in Noordwest-Europa betreft; door het extreem koude voorjaar zijn de prijzen weer enigszins aangetrokken. De Europese exportcijfers voor granen laten week na week grote volumes zien (zie tabel, gegevens per 19 maart x 1.000 ton). Landen die in het verleden vanuit het Zwarte Zeegebied hun tarwe betrokken, doen dit nu veelal vanuit Frankrijk. Hierdoor lijkt het aanbod steeds dunner te worden. De Europese beurshandelaren lijken op dit moment echter meer oog te hebben voor de te verwachten grote oogst in het seizoen 2013/2014.

In de USA verwacht men dat de eindvoorraden iets hoger uitkomen dan oorspronkelijk verwacht, wat enige ruimte voor prijsdaling met zich meebrengt. Er zijn dan ook voor de komende maanden meerder scenario's te bedenken. Algemeen is de verwachting dat de Europese beurs anders zal gaan bewegen dan de Amerikaanse. Tevens is het goed mogelijk dat er een (groot) verschil ontstaat tussen prijsniveaus in de 'papieren' handel op de beurs en de 'fysieke' handel. Met mogelijk een prijsrally in de laatste weken bij een fysiek krap aanbod.

Tabel 1: Exportcijfers x 1.000 ton

	2011/12	2012/13
Tarwe	10.261	14.695
Bloem	1.059	825
Totaal	11.320	15.520

Eiwit

De soya markt staat onder druk. De nieuwe oogst is vanuit Zuid-Amerika onderweg naar Europa. Er wordt in Zuid-Amerika een record oogst verwacht. Dit is ook nodig om de huidige lage eindvoorraad weer op een acceptabel niveau te krijgen. Als de verwachtingen voor de nieuwe Noord-Amerikaanse oogst goed blijven, kan deze ervoor gaan zorgen dat de prijzen teruggaan naar echt lage niveaus. Voor nu zijn er echter een tweetal zaken die een prijsdaling tegenhouden. Ten eerste de zeer moeizame logistiek in de binnenlanden en havens van Brazilië, met als gevolg dat zeeschepen weken te laat geladen worden. Ten tweede de onrust op de financiële markten (zie hier naast 'Valuta').

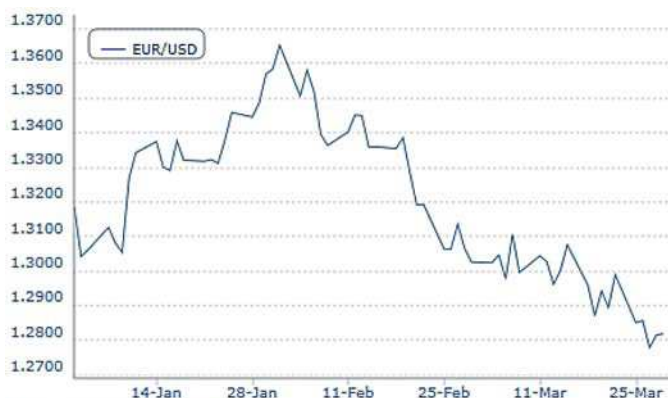

Raapzaadschroot is voor de komende maanden krap. Dit heeft te maken met een tegenvallende crush hoeveelheid in de tweede helft van het seizoen. Voor het seizoen 2013/2014 laat de Europese balans positieve cijfers zien. Onder meer hogere productie en een hoger importcijfer van raapzaad (samen plus vijf procent). Hierdoor komt er extra beschikbaar voor de crush, wat een hogere beschikbaarheid van raapzaadschroot geeft.

Valuta

De financiële markten hebben de laatste weken in het teken gestaan van de bankencrisis op Cyprus en de daarvoor ontwikkelde oplossingen. Zoals te zien is in de grafiek heeft de kracht van de Euro ten opzichte van de Dollar sterk te lijden gehad onder de almaar voortdurende onzekerheid. De oplossingen die de Europese ministers van financiën hebben bedacht voor de banken in Cyprus hebben het vertrouwen in de Euro nog niet doen terugkeren. Op het moment van schrijven heerst de algemene opvatting in de markt dat de Euro wel eens weg zou kunnen zakken naar 1,2500. Ter voorbeeld, soya schroot bij een Euro van 1,25 is circa € 30,00 duurder dan bij een Euro van 1,35.

Arie Griffioen
Inkoper

Bron: www.rabotransact.com

Bedrijfsprofiel

Introductie

ABZ Diervoeding is een middelgrote producent van diervoeders voor landbouwhuisdieren.

ABZ Diervoeding is de handelsnaam van coöperatie Arkervaart-BramecoZon U.A.; een krachtige merknaam die, naast een verwijzing naar de oorsprong van de coöperatie, vooral uitstraalt wat we doen en waar we goed in zijn.

We zijn toonaangevend op het gebied van diervoeding voor landbouwhuisdieren. Met onze producten en diensten dragen we bij aan excellente prestaties op de bedrijven van onze leden en afnemers.

De aansturing van de organisatie vindt plaats vanuit kantoren in Nijkerk en Eindhoven. Naast de fabrieken op deze vestigingen, zijn er productielocaties in Markelo en Udenhout en hebben we een gespecialiseerde fabriek voor proefvoeders en voeders voor jonge dieren in Leusden. Ons werkgebied betreft geheel Nederland. Daarnaast zetten we op beperkte schaal voeders af in de grensstreek met België en Duitsland.

Missie

Wij willen de nummer één partner zijn voor Nederlandse veehouders op het gebied van diervoeding. We willen exact leveren wat zij nodig hebben: de meest geschikte voeders en advies, tegen een zo laag mogelijk kostprijs, resulterend in een maximaal rendement voor hun bedrijf.

Om onze missie uit te dragen, positioneren wij ons met de pay off:

ABZ Diervoeding Het beste dichtbij

Visie

Wij voeren een consistent beleid om onze missie en ambities te realiseren. Onze focus is gericht op de kernactiviteiten:

- het inkopen van grondstoffen;
- het ontwikkelen, produceren en verkopen van diervoeders voor landbouwhuisdieren;
- het hoogwaardig adviseren van de veehouder op voergerelateerde gebieden.

We hanteren korte lijnen en zijn sterk betrokken bij onze leden/afnemers en ketenpartners. Onze vakbekwame en gepassioneerde medewerkers werken aan continue verbeteringen op ons vakgebied en de vertaling daarvan in concrete resultaten op het boerenerf. Samen met de veehouders streven wij, met oog voor een veranderende omgeving, naar een sterke veehouderijsector.

Kernwaarden

Binnen de onderneming staan de onderstaande waarden centraal.

Klantgericht

Wij willen onze veehouders ontzorgen op het gebied van diervoeding. Door persoonlijk contact en een oprechte interesse in wat zich op het erf en in de omgeving van onze ondernemers afspeelt; door aanwezig te zijn in de regio; door het leveren van maatwerk in voeders en advies.

Integer

Wij zijn partner op het boerenerf. We zijn sterk betrokken bij de bedrijfsvoering van onze veehouders. Zaken doen wij open en transparant. We hanteren een transparante prijsstructuur en betrekken onze leden bij de gang van zaken bij de coöperatie.

Gedreven

Dagelijks opereren wij in het belang van onze veehouders. Hun gedrevenheid inspireert ons. Samen met hen gaan we voor het behalen van excellente resultaten op het boerenerf. Passie, focus en slagvaardigheid geven ons een voorsprong in de markt.

Strategie

De strategie waarmee we invulling geven aan onze visie en waarmee we onze missie willen verwezenlijken bestaat uit een viertal pijlers: **kostprijs**, **kennis**, **kwaliteit** en **groei**.

Een lage kostprijs is van belang om onze leden/afnemers een scherpe voerprijs te kunnen bieden. Hun rendement is wat ons drijft en – in bredere zin – een krachtige, toekomstbestendige veehouderijsector. Bewust kiezen we voor een platte, slagvaardige organisatie met korte lijnen. Onze voeders worden geproduceerd in efficiënte fabrieken in de drie regio's in Nederland met de hoogste concentratie dieren. Een groot deel van de grondstoffen wordt over water aangevoerd. De expeditie wordt in eigen beheer uitgevoerd met behulp van een modern wagenpark.

Bij ABZ Diervoeding vertalen we kennis in gedegen advies om zo het (coöperatief) rendement te vergroten. Hierbij is de feedback van onze klanten van groot belang. Met een team van specialisten per sector bedienen we de sectoren waarin we actief zijn; pluimvee-, varkens- en rundveehouderij. Elk team wordt ondersteund met eigen nutritionisten, waardoor er korte lijnen zijn met nutritie, productie, inkoop en kwaliteit. De fabriek in Leusden, waar proefvoeders en specialiteiten voor jonge dieren

worden geproduceerd, maakt het ons mogelijk onderzoek en ontwikkeling in eigen beheer te realiseren.

ABZ Diervoeding fungeert als verlengstuk van de ondernemingen van haar leden/afnemers.

De kwaliteit van onze organisatie, producten en diensten is daarom van groot belang. We weten met onze voeders topprestaties te behalen door de keuze van grondstoffen, de opbouw van receptuur en de aandacht voor gezonde dieren. Dankzij de efficiënte en effectieve inrichting van onze organisatie kunnen we onze voeders tegen de laagst mogelijke kostprijs afzetten.

We zijn ons bewust van de veranderende omgeving, de consolidatie in de veehouderij en diervoederindustrie en de kansen en mogelijkheden die dit met zich meebrengt. Wij willen doorgroeien op een gezonde manier. Niet om de grootste te zijn, maar om de beste te blijven. Door te groeien kunnen we kosten blijven beheersen en verder professionaliseren. We willen actief zijn en blijven in alle dier- en deelsectoren. Hiermee geven we invulling aan onze coöperatieve basis en spreiden we risico's. Door in verschillende regio's actief en aanwezig te zijn, blijven we betrokken en dichtbij onze leden/afnemers.

Beste snijmaïs bij Maatschap Brouwer-Van Middelaar

De kwaliteit ruwvoer bepaalt in grote mate de resultaten op een melkveebedrijf. Een onderdeel van een goede ruwvoerteelt is het maken van de juiste rassenkeuze voor uw bedrijf. Dit jaar hebben wij weer vele maïskuil uitslagen verzameld om te kijken hoe de verschillende maïsrassen in de praktijk tot uiting komen. Gemiddeld heeft de snijmaïs een flink hogere VEM en zetmeel dan vorig jaar dankzij een betere afrijping.

De LG 30.218 en Messago zijn de meest gezaaide rassen. De LG 30.218 kwam gemiddeld met de hoogste VEM. Messago kwam met de VEM op een 4e plaats, maar had daarentegen de hoogste VEM opbrengst per hectare.

Op provincie:

Provincie	Totaal	DS%	VEM	Zetmeel	VC-NDF	DS-opbrengst per ha.
N-Brabant	67	374	1005	378	55,4	18.045
Gelderland	42	359	1002	365	55,8	17.147
Overijssel	75	362	998	367	55,0	18.961
Utrecht	24	359	997	366	56,8	16.820
Flevoland	28	353	974	349	53,9	21.025
N-NL	17	343	973	344	55,5	15.966

Op Ras:

Ras	Totaal	DS%	VEM	Zetmeel	VC-NDF	DS-opbrengst per ha.
LG 30.218	59	360	1007	368	56,5	17.742
Torres	9	363	1005	384	54,6	19.015
Ayrro	7	359	1003	357	56,2	17.730
Messago	30	359	1000	355	57,0	19.580
LG 30.211	14	351	994	354	56,7	16.966
Multitop	8	357	993	382	54,5	18.825
Ronaldinio	15	362	987	369	52,9	18.018
PR39F58	12	388	979	365	54,7	19.564
Ricardinio	15	369	978	379	51,3	19.534

De VEM-kampioen van de Rangschikking Snijmaïs 2012 staat op naam van Maatschap Brouwer-Van Middelaar uit Bunschoten. Wij feliciteren hen van harte met de LG 30.218 met een VEM van 1051 en een zetmeelgehalte van 393 gram per kg drogestof.

*Erik Koldenhof
Specialist rundveehouderij*

Toplaagbehandeling graskuil

De laatste jaren wordt in toenemende mate gebruik gemaakt van inkuilmiddelen. Een inkuilmiddel wordt gebruikt om een goede conservering te bewerkstelligen.

pH-daling

Een snellere pH-daling als gevolg van een hoge melkzuurproductie resulteert in minder voederwaarde verliezen. Daarnaast zorgen inkuilmiddelen met heterofermentatieve melkzuurbacteriën ervoor dat er ook azijnzuur- en propionzuur wordt geproduceerd. Deze zijn bedoeld om de werking van gisten af te remmen. Gisten zijn onder normale omstandigheden in staat om met behulp van zuurstof melkzuur weer om te zetten zodat de pH in de kuil oploopt. Door de oplopende pH en een hogere temperatuur als gevolg van verbranding kunnen dan andere micro-organismen, zoals schimmels en boterzuur bacteriën, zich ontwikkelen. De laatste jaren zijn er goede ervaringen opgedaan in de bestrijding van broei en schimmel met het gebruik van Pioneer 11A44 en 11GFT in graskuilen.

Toplaag

Naast het gebruik van een inkuilmiddel is het ook mogelijk om de graskuil een toplaagbehandeling te geven. Met name de bovenlaag en de zijkanten van de graskuil zijn gevoelig voor broei en schimmel aangezien deze minder zijn verdicht. Er is meer zuurstof aanwezig en vocht kan zich ophopen onder het plastic. Daarnaast zuigt een graskuil meer zuurstof aan in de bovenlaag.

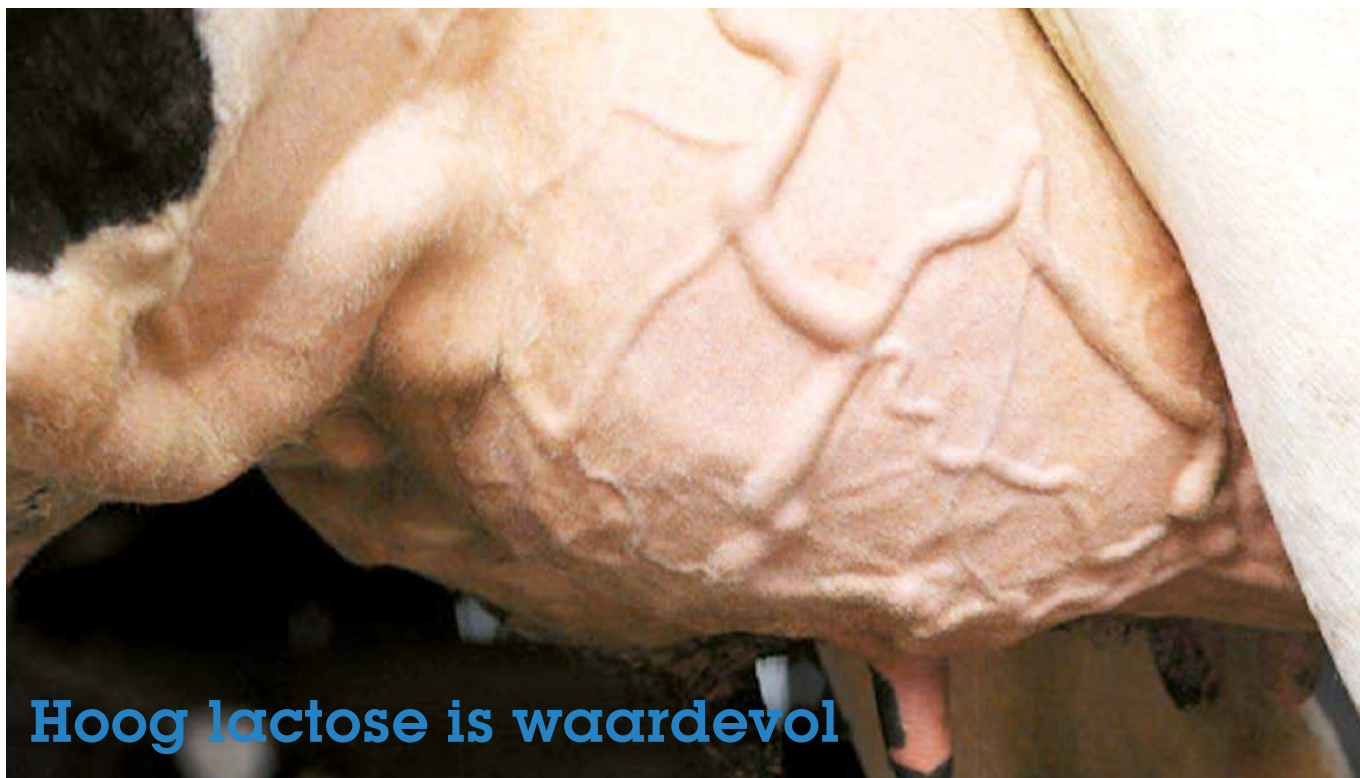
Kaliumsorbaat

Een aantal klanten van ABZ Diervoeding heeft de afgelopen jaren positieve ervaringen opgedaan met het gebruik van Kaliumsorbaat als toplaagbehandeling. Dit wordt ook gebruikt in de humane voedingsindustrie als conserveermiddel. Kaliumsorbaat is een kaliumzout van sorbinezuur. Sorbinezuur is actief tegen gisten en schimmels waardoor de kwaliteit van de bovenlaag kan worden verbeterd. Kaliumsorbaat is als granulaatvorm verpakt en wordt als oplossing in water over de toplaag gedoseerd. Het kan aangebracht worden middels een gieter of een veldspuit. In het verleden zijn er op de Waiboerhoeve goede ervaringen opgedaan met Kaliumsorbaat. Hier werd dit met een miniveldspuit met daaraan een lange slang en spuitlans aangebracht. Bij het doseren is het erg belangrijk dat de oplossing voldoende in de bovenlaag doordringt.

Voederwaarde

Inkuilmiddelen en het gebruik van Kaliumsorbaat kunnen zeer effectief zijn in het voorkomen van broei en schimmel. Naast een betere voederwaarde van het product kunt u de droge stofopname van uw veestapel op peil houden. Wanneer er vragen zijn over inkuilmiddelen of een toplaagbehandeling kunt u uw rundveespecialist raadplegen. Deze kan u informeren over de levering en dosering en samen met u een berekening maken voor de benodigde hoeveelheden.

*Emiel Willems
Specialist rundveehouderij*

Hoog lactose is waardevol

Het lactosegehalte is in relatie tot vet en eiwit een constantere waarde in de melk. Gemiddeld is het lactosegehalte 4,52 procent met een variatie tussen de 4,40 procent en 4,70 procent. Melkfabrieken overwegen waarde toe te kennen aan het lactosegehalte in de melk door deze op te nemen in de berekening van de melkprijs. Een hoog lactosegehalte is voor iedereen waardevol omdat dit samengaat met een laag celgetal en met een kortere tussenkalftijd.

Glucose wordt lactose

Lactose (ook wel melksuiker genoemd) is één van de belangrijkste bestanddelen die de osmotische waarde in de melk bepaald samen met mineralen. De osmotische waarde in alle cellen in het lichaam is ongeveer gelijk, dus ook die van bloed en melk. Een toename van lactose zorgt ervoor dat er meer water wordt onttrokken uit het lichaam. Hierdoor ontstaat een toename van de melkproductie. Dit geeft meteen aan waarom er zo weinig spreiding zit tussen de lactosegehalten onderling.

Invloeden op lactose

De volgende factoren kunnen het lactosegehalte beïnvloeden:

- Lactatiestadia* Nieuwmelkte dieren hebben een hoger lactosegehalte dan oudmelkte dieren.
- Leeftijd* Vaarzen produceren een hoger lactosegehalte dan oudere koeien.
- Celgetal* Beschadigd uierweefsel lekt meer mineralen (zouten) waardoor het lactosegehalte daalt.
- Mastitis* Mastitusverwekkers zorgen voor een hoger glucoseverbruik in het uier.
- Fokkerij* Heeft een beperkte invloed want de genetische spreiding is 0,1 procent.

Het lactatiestadium en het celgetal van uw veestapel zijn de parameters die u actief kunt beïnvloeden.

Celgetal

Zowel bij mastitis als bij een onvoldoende energievoorziening zal de lactoseproductie afnemen waardoor ook de literproductie afneemt. Onderscheid tussen deze twee oorzaken is belangrijk, omdat de aanpak van het achterliggende probleem wezenlijk verschillend is! Bij een tekort aan glucogene nutriënten zal het eiwitgehalte dalen, terwijl het eiwitgehalte bij mastitis gelijk blijft of zelfs toeneemt. Het celgetal is goed te detecteren met een geleidsbaarheidmeting, verder bevat de MPR veel informatie voor het goed monitoren van het celgetal. Een beheersing van het celgetal levert u direct saldo. Het UGCN heeft al eens becijferd dat gemiddeld 300.000 cellen in de tankmelk zeven procent melkopbrengst kost.

Lactatiestadium

Om jaarrond een hoger lactosegehalte te realiseren moeten er veel verse koeien worden gemolken. Het verschil in lactosegehalte tussen verse en oudmelkte koeien kan wel 0,40 procent bedragen. Kijk eens op uw eigen MPR hoeveel dit is op uw bedrijf. Ten opzichte van gemiddeld 180 dagen lactatiestadium betekent 10 dagen gemiddeld lactatiestadium hoger of lager 1 kg melk meer of minder met bijbehorend hoger of lager lactosegehalte. Een gemiddeld lager aantal lactatiedagen wordt alleen bereikt met een kortere tussenkalftijd (TKT).

Uitdaging

Melkfabrieken willen een hoger lactosegehalte belonen. Voor ons is duidelijk dat de grootste financiële winst voor u zit in het beheersen van het celgetal (mastitis) problematiek en het verbeteren van de vruchtbaarheid. Actief met uw ABZ Diervoeding rundveespecialist werken aan deze aandachtsgebieden is dan ook de grootste uitdaging.

Jan Alderink
Specialist rundveehouderij

Nieuwe melkrobot op z'n plek

In één week je melkstal verbouwen van 2x6 visgraat tot inrichting voor MIone melkrobot met twee boxen; Jaco Timmer uit Putten geeft toe dat het een hectische week was: „Het melken in de vrieskou met de mobiele landmelker als noodoplossing was een opgave.”

Zelf bedrijf runnen

Des te enthousiaster is veehouder Jacco Timmer met zijn nieuwe robot voor de ruim tachtig melkkoeien: „Het scheelt me vooral veel tijd. Voorheen was ik twee keer per dag 2,5 tot 3 uur bezig met melken, de boxen verversen en de kalveren verzorgen. Nu begin ik een half uur later en ben een uur eerder klaar. Ik heb veel meer tijd om bijvoorbeeld de kinderen naar school te brengen. Met elkaar als gezin eten verloopt nu ook een stuk rustiger, voorheen was het vaak een race tegen de klok. Timmer zocht naar de beste oplossing waarbij hij zelf het bedrijf zou kunnen blijven runnen. „Medewerkers kosten ook geld en zijn niet altijd beschikbaar. Qua tijd zat de winst voor mij in het melken.”

Koeverkeer biedt flexibiliteit

Timmer deelt zijn koeien in vier groepen in, op basis van melkbeurten van tenminste tien liter. Gemiddeld worden de koeien 2,7 keer per dag gemolken. De gemiddelde dagopbrengst ligt net als voorheen op zo'n 29 liter, maar 33 liter moet haalbaar zijn. „Een betere afstemming van het voer moet daartoe bijdragen en er lopen nu nog vrij veel vaarzen bij. Daarbij biedt de investering in de MIone met twee boxen – via één arm – enige flexibiliteit om vaker langs te komen. In de zomer wil ik ze laten weiden achter de boerderij. Dat moet kunnen met het automatisch gestuurd koeverkeer. En ik kan met de overcapaciteit gemakkelijker pieken opvangen.” Nog steeds loopt Jaco Timmer dagelijks vier keer door de stal. Maar wel na een blik op zijn terminal. „Daar zie ik direct of er attentiekoeien zijn, die zijn gesepareerd in een aparte ruimte. In de stal zoek ik dan enkele koeien die te lang niet gemolken zijn even op. Het valt me dan altijd weer op dat je geen koeien ziet met een volle uier. Da's even wennen.”

Roel van Ee
Verkoop leider rundveehouderij

Kengetallen 2012 ABZ geitenbedrijven

De afzet van geitenvoerders is in 2012 behoorlijk toegenomen door nieuwe leden. In de kengetallen vergelijking zien we dat de technische resultaten op onze bedrijven zijn verbeterd ten opzichte van 2011.

De eind 2011 al ingezette positieve ontwikkeling op de markt van geitenmelk heeft zich in 2012 voortgezet. De uitbetaalde prijs voor geitenmelk ligt in 2012 bijna tien cent hoger als in 2011. Voor 2013 zien wij de melkprijs nog verder stijgen.

De verschillen in voersaldo tussen de bedrijven is groot. Het voersaldo is in 2012 ongeveer 100 euro per geit hoger ten opzichte van 2011. De beste voersaldo's worden niet eens altijd gehaald op basis van de laagste voerkosten. Een hoge melkproductie per geit gaat eigenlijk altijd gepaard met een hoog voersaldo per geit. Dit verschil zal in 2013 nog groter worden door de te verwachten hogere melkprijs. De bedrijven met de hoogste melkproductie typeren zich als de bedrijven met de hoogste gezondheidsstatus.

Het voersaldo (melkgeld – voerkosten) wordt berekend op basis van werkelijk gemaakte krachtvoerkosten. Het ruwvoerconsumptie wordt berekend en op 15 cent per kg drogestof begroot. Bij het voersaldo gaan we uit van een vaste melkprijs van € 6,64 per kg vet en eiwit.

	Gemiddelde	Beste
Aantal geiten	814	
Kg melk/geit/dag	3,05	3,29
Jaarproductie kg melk	1109	1200
Jaarproductie kg meetmelk	1155	1261
Gram V+E	85,8	93,7
Vet%	4,26	4,59
Eiwit%	3,46	3,53
V + E %	7,72	8,1
Kg krachtvoer/100 kg meetmelk	72,2	51,8
Melkprijs/100 kg melk	€ 50,91	€ 51,86
Melkprijs fictief	€ 51,26	€ 53,78
Voerkosten/100 kg melk	€ 22,25	€ 19,45
Totale voerkosten/100 kg meetmelk	€ 21,42	€ 18,51
Krachtvoerkosten/100 kg meetmelk	€ 18,73	€ 13,61
Voersaldo/100 kg melk	€ 28,66	€ 31,90
Voersaldo/geit/dag	€ 0,88	€ 1,05
Voersaldo/geit/jaar fictief	325	389

Erik Koldenhof
Specialist geitenhouderij

Unieke stalindeling bij varkenshouder Harry Bazuin

Varkenshouder Harry Bazuin heeft samen met zijn vrouw Rietje in Drijber (Drenthe) een zeugen- en vleesvarkensbedrijf. Ze vinden het een groot voordeel om varkenshouder te zijn in het varkensarme Drenthe. Het is een eenmansbedrijf, waardoor Harry niet zo gebonden is aan een extreem strakke planning. De werkzaamheden vult hij flexibel in. Zo speelt hij in op de marktomstandigheden.

Harry (55) en Rietje (53) hebben een maatschap. Ze houden 270 zeugen in groepshuisvesting en 1.200 vleesvarkens. Het bedrijf ligt in een relatief varkensarm gebied met veel akkerbouw. Hierdoor is de mestafzet geen probleem en dus betaalbaar. Het meeste werk doet hij alleen, al helpt Rietje af en toe wel mee met bijvoorbeeld het verhokken van de biggen. Daarnaast doet ze de mestboekhouding en de financiële boekhouding en houdt ze het 'rond de deur' netjes. Samen hebben ze vijf dochters. De derde dochter, Ellen (26), is ic-verpleegkundige in het ziekenhuis van Emmen. Samen met haar vriend Michel, die installateur is, neemt ze de komende jaren de tijd om te ontdekken of bedrijfsovername iets voor hen is.

Historie

Harry's ouders hadden een gemengd bedrijf in Zwiggelte. Na hun pensionering kochten ze in Drijber een boerderij met een varkensschuur. Harry nam dat in 1984 over en bouwde twee jaar later de eerste zeugenstal. "Zolang we hier wonen, hebben we niets anders gedaan dan bouwen. Als het ene klaar was, maakte ik alweer plannen voor het volgende. Ik had een dubbele baan, want ik was ook nog kaasmaker." Dat dubbelleven hield hij vol tot 1990. Toen renoveerde en vergrootte hij de vleesvarkensstal, die inmiddels alweer is afgebroken. Het land van zijn buurman, 10 hectare, kwam in 1992 te koop. Hij kocht het, verbouwt op 2 ha suikerbieten en de rest verhuurt hij. In 1993 was de gezinssamenstelling zo geworden dat ze voor de keus stonden: of de boerderij helemaal tot woonboerderij verbouwen of een nieuw huis bouwen. Rietje koos onmiddellijk voor nieuwbouw. In januari 1996 trokken ze in de nieuwe woning en werd het oude voorhuis tot dragende zeugenstal verbouwd.

In 2000 bouwde Harry een nieuwe biggenstal voor 600 gespeende biggen en vijf jaar later een stal voor 1.200 vleesvarkens. Twee jaar geleden plaatste hij een nieuwe dragende zeugenstal, een gespeende biggenstal voor 500 biggen en hij bouwde eigenhandig een hygiënesluis. Om het bedrijf helemaal gesloten te krijgen, is Harry nu bezig met de vergunningen voor een stal voor 1.550 vleesvarkens. "We hopen dit volgend jaar gerealiseerd te hebben. En dan is het boek dicht. Ik hoop nog tot m'n 60ste in m'n eentje het bedrijf te kunnen leiden en daarna nog vijf jaar samen met de beoogde bedrijfsopvolgers."

Bedrijfsgegevens

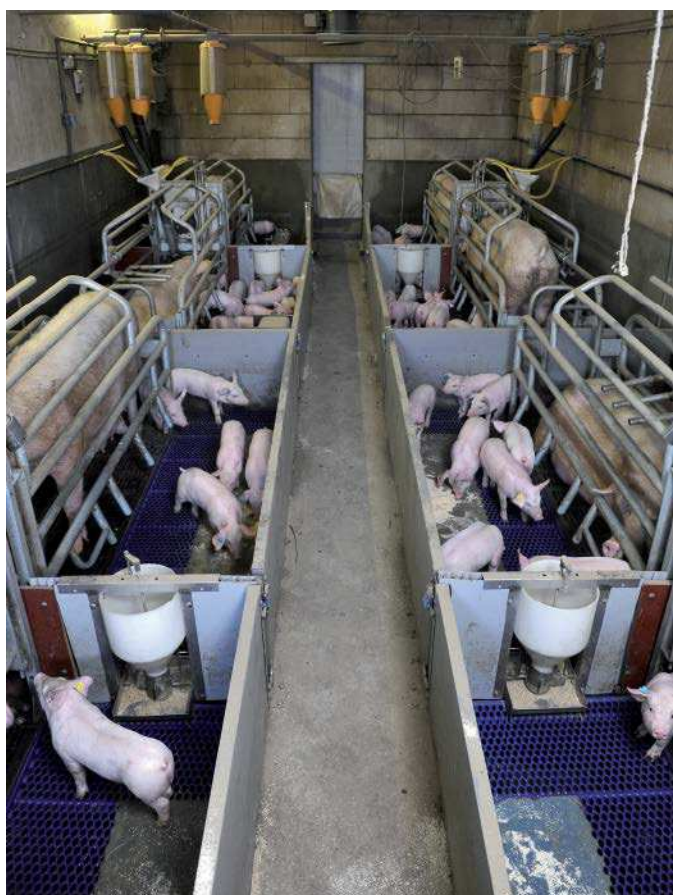
Ondanks dat Harry geen registratie van bedrijfsgegevens bijhoudt met behulp van een managementprogramma, weet hij wel degelijk waar hij mee bezig is. Hij levert 29 vleesvarkens per zeug per jaar af. De vleesvarkens levert hij via Varkenshandel Dijk aan een slachterij in Duitsland; de varkens hebben een gemiddelde score van 99 punten. "We leveren de varkens in het Tesco concept. Om als bedrijf Tescowaardig te zijn, worden er strenge normen gehanteerd, waarvan de voornaamste is dat zeugen loslopen in een groepshuisvesting."

Coli-problemen opgelost

Harry neemt sinds januari 2012 weer voer af van Arkervaart. "Niet vanwege de prijs, al was deze wel zeer concurrerend! Ik had langdurig Coli-problemen bij de gespeende biggen. Nadat ik ben overgestapt, heb ik geen problemen meer gehad. Ook oornecrose was een probleem, maar door aanpassingen van de ventilatie op advies van ABZ Diervoeding is dit ook vrijwel weg." Harry hanteert een terughoudend antibioticabeleid, wat natuurlijk ook kan in dit varkensarme gebied. De biggen hoeven geen extra vaccinaties te hebben. Het aantal dagdoseringen per dierjaar (DD/DJ) is laag: bij de zeugen 1,3 en bij de vleesvarkens 2,0.

Harry voert alleen droogvoer. Bij de vleesvarkens wordt gebruik gemaakt van een computergestuurde droogvoerinstallatie en bij de zeugen staan vier voerstations. "Een verandering binnen het bedrijf doe ik meestal per 1 januari met een proefperiode. Als het niet bevalt, stop ik". Zo is hij afgelopen januari overgestapt op een ander type beer: van de Pietrain beer 178 van Varkens K.I. Twente op de PIC426 van Preferent K.I.

"Ik hoorde positieve geluiden over de vitaliteit in het kraamhok, dus ik verwacht iets sterkere biggen. Ik hoop vooral dat het puntenaantal bij de slacht niet minder wordt." Harry is niet aangesloten bij een studieclub, maar houdt zich via de vakbladen op de hoogte.

Huisvesting

De moderne vleesvarkensstal is eenvoudig van uitvoering, maar zeer efficiënt en gericht op een goede gezondheid van de dieren. De stal heeft voor de vloerverwarming een rondpompsysteem en is uitgevoerd met voerpadventilatie. Zo'n ventilatiesysteem komt ook in de nieuwe stal. De afdelingsgrootte van 144 dieren laat dit systeem toe. Vorig jaar juli zijn er zonnepanelen op het dak gekomen. Die leveren op jaarbasis 50.000 kWh, bijna de volledige behoefte aan stroom. De kraamstal heeft beweegbare vloeren. In de kraamhokken is vloerverwarming. De zeugenstal heeft één dynamische groep. Vervanging van de zeugen stemt Harry af op de markt van de biggen. Zo koopt hij in de periode van juni tot november de meeste opfokzeugen aan. "In het voorjaar zitten we vol. Van januari tot juni produceer ik de meeste biggen. Ik probeer daarmee op de markt in te spelen en geen onverkoopbare biggen te produceren. Ik golf met de markt mee." De zeugenstal heeft in beide zijgevels een lichtstraat. Er zijn vier voerstations waarmee de zeugen via een responder naar behoefte gevoerd worden. Bijzonder is de opzet van deze stal met drie gedeelten: de voerligboxen met uitloop voor de zeugen die gedekt moeten worden, het groepsgedeelte en een afdeling met een aanleerstation voor gelten. Harry: "Hier leren de gelten hoe een voerstation werkt en hoe ze zelf de poortjes kunnen openen. De overgang in 2011 van ligboxen naar de groepshuisvesting viel niet mee. In één keer moesten 200 zeugen leren omgaan met de voerstations."

Gesloten

Als de nieuwe schuur volgend jaar klaar is, is alles op elkaar afgestemd. Op dat moment zal het bedrijf 270 zeugen en 2.700 vleesvarkens tellen en volledig gesloten zijn. "Groter hoeft niet, anders moet je alles opschalen en met personeel gaan werken en dat zie ik niet zitten. Het is een mooi familiebedrijf en we hebben het goed. We hebben alles in fases gedaan en de sprong nooit groter gemaakt dan de geldbuidel toeliet. Daardoor hebben we het in die 30 jaar altijd prima kunnen redden. Als de nieuwe schuur er is, is het bedrijf klaar voor de toekomst."

*Jolette van Eijden
Menno Smit*

Harry Bazuin voert zijn varkens het volgende:

Biggen	Optiwean (51331) Speenkruiemel Speciaal (20141) Biggenkorrel Extra (20320)
Zeugen	Welzijnskorrel Opti (28210) Welzijnskorrel Extra (28230)
Zeugen in kraamstal	Lactozeugenkorrel Extra (29010)
Vleesvarkens	Opstartkorrel Opti (21010) Groeikorrel Opti 2 (22210) Vlevakorrel Extra (23140)

Verbetering van de fosfaatbenutting varkenshouderij middels het voerspoor

Het Productschap Diervoeder heeft op 20 maart de verordening minimum fosfaat-efficiëntie (P-efficiëntie) vastgesteld. In deze verordening staan minimum streefwaarden vermeld voor de P-efficiëntie op bedrijfsniveau. Deze minimum waarden bedragen in 2013 voor de zeugenhouderij 37 procent en voor de vleesvarkenshouderij 41 procent.

Aanleiding voor deze verordening is het feit dat in 2010 het mestplafond met zes miljoen kg fosfaat is overschreden en dat er zonder actie in 2015 een geschat fosfaatoverschot bestaat van 50 miljoen kg. Verder bevat de derogatiebeschikking de verplichting dat de mestproductie (uitgedrukt in kg stikstof en fosfaat) de omvang van die in 2002 (172 miljoen kg fosfaat) niet zal overschrijden. De Europese Commissie verlangt daarom van Nederland concrete maatregelen die moeten garanderen dat onze mestproductie weer daalt tot onder het niveau van 2002. Voor stikstof vindt geen overschrijding plaats.

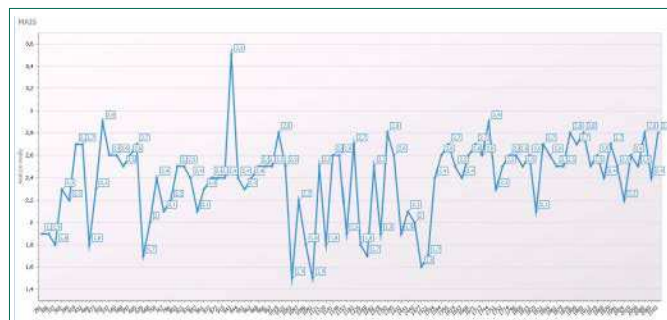
Een structurele reductie van de geschatte overschrijding in 2015 kan bereikt worden middels het optimaliseren van de afzet dierlijke mest (15 mln kg), export van fosfaat buiten Nederland inclusief BMC (15 mln kg) en via het verlagen van fosforgehalten in diervoeders (20 mln kg). Doelstelling is om middels het zogenaamde voerspoor te komen tot een reductie van deze 20 mln kg waarbij zowel de rundveehouderij als de varkenshouderij beiden 10 mln kg voor hun rekening zullen nemen.

Reductie van de huidige fosfaatuitscheiding in de varkenshouderij is mogelijk door bij de optimalisatie van mengvoeders, rekening te houden met de werkelijke fosforgehalten van de grondstoffen, het gebruik van grondstoffen met een hogere P-verteerbaarheid en

door toevoeging van meer fytase en/of een andere verschijningsvorm hiervan.

Door inzet van zeer geconcentreerde voeders kan de P-benutting nog verder verhoogd worden. Daarnaast is met managementmaatregelen zoals onder andere de toepassing van fasenvoeding een verdere verhoging van de P-benutting te realiseren.

Omdat ieder bedrijf uniek is, bestaat er een behoorlijke variatie in de uitstoot van fosfaat per bedrijf, locatie en tijdseenheid. Deze variatie in fosfaatuitstoot wordt naast de benutting van het voer op bedrijfsniveau onder andere veroorzaakt door het fosforgehalte in het voer (grondstoffen). Analyses laten zien dat er behoorlijke verschillen kunnen bestaan in het gehalte aan fosfor binnen een grondstof.

Analyseresultaten maïs met wisselende P-gehalten.

Door in de mengvoederoptimalisaties rekening te houden met de werkelijke fosforgehalten (en niet de vaste tabelwaarden) is bij de afnemers van ABZ Diervoeding de fosfaat-aanvoer al voor een groot gedeelte beperkt. Daarnaast is het van belang dat er met werkelijke fosforgehalten wordt gerekend in verband met de technische

resultaten. Fosfor is namelijk een essentieel mineraal, dat samen met calcium en magnesium een belangrijk bestanddeel vormt voor de opbouw van het skelet. Daarnaast is het een belangrijk onderdeel van diverse enzymen.

Managementmaatregelen

Managementmaatregelen die de benutting van het fosfaat in het voer op bedrijfsniveau kunnen verbeteren:

Zeughouderij:

Door meer biggen af te leveren, stijgt de P-efficiëntie op bedrijfsniveau. Met de verkoop van speenbiggen wordt echter minder fosfaat afgevoerd.

Eigen aanfok met opfokzeugenvoer blijkt minder gunstig voor de P-benutting. In voer voor opfokzeugen zit in verband met onder andere botontwikkeling een hoger gehalte aan fosfor.

Voerdosatoren dienen dichtgezet te worden indien er geen zeug aanwezig is.

Vleesvarkenshouderij:

Het mesten van beren heeft een gunstig effect op de voederconversie en daarmee op de P-benutting. Onderzoek heeft aangetoond dat de beren meer P aanzetten in vlees en botten. Door fasenvoeding en beperking van de voergift is het mogelijk om scherper op de norm te voeren. Middels een juiste afstelling van de voerbakken is vermorsing te beperken en zijn daarmee net als bij fasenvoeding direct kosten te beperken. Beveleesde dieren gaan efficiënter met voer om. Meer hokoppervlakte en kleinere groepsgrootte leidt tot betere prestaties. Door te zorgen voor een juist aflevergewicht kan de voederconversie beïnvloed worden. Hanteer een juist euthanaseerbeleid. Slechtere (rest)dieren presteren minder. Daarnaast kunnen deze dieren een verhoogde infectiedruk teweeg brengen c.q. binnen het bedrijf in stand houden.

In het algemeen kan gesteld worden dat de P-benutting op bedrijfsniveau door veel factoren bepaald wordt. Voer (grondstoffen), water, hygiëne (bio-security), ventilatie, management, gezondheid, genetica en sexe spelen allemaal een rol. Verbetering van deze factoren zal dus effect hebben op de P-benutting.

Biologische bedrijven en bedrijven met brijvoer blijken minder gemakkelijk een betere P-efficiëntie te kunnen realiseren. Biologische bedrijven hebben rekening te houden met aanvullende eisen aan de te gebruiken grondstoffen. De P-gehalten in veel bijproducten zijn sterk aan schommeling onderhevig.

Verder onderzoek is en blijft gewenst naar de neven-effecten op onder andere beenwerk, conditieopbouw, melkgift en welzijn bij een (verdere) verlaging van het fosforgehalte in de verschillende voeders.

Vanwege onder andere de voorgenomen opheffing van de productschappen treedt de verordening echter vooralsnog niet in werking.

*Jos Hendriks
Specialist varkenshouderij*

Resultaten varkenshouderij 2012

ABZ Diervoeding heeft voor de varkenshouderij de resultaten zoals die behaald zijn in 2012 verzameld en geanalyseerd.

Zeugen

De definitieve landelijke cijfers van Agrovision, zoals die zijn gepresenteerd, laten een daling zien van het aantal bedrijven die in 2012 bekend zijn. Deze 783 bedrijven met gemiddeld 439 zeugen per bedrijf (totaal 345.000 zeugen) speenden gemiddeld 28,2 biggen per zeug per jaar. De klanten van ABZ Diervoeding haalden een gemiddelde van 28,5 gespeende biggen per jaar. Dit verschil zat voornamelijk in de toomgrootte van 13,9 bij de ABZ klanten ten opzichte van 13,8 levend geboren over het landelijk gemiddelde.

De gespeende biggen hadden over 2012 een iets hoger aflevergewicht van 24,8 kg ten opzichte van 24,7 kg landelijk gemiddeld, maar realiseerden daarbij wel een veel betere groei van de biggen: 328 ten opzichte van 318 gram groei per dag.

Bij de economische cijfers heeft Agrovision nog maar 278 bedrijven in beeld. Wij zouden als ABZ Diervoeding ook graag van meer bedrijven de economische cijfers verzamelen en analyseren. Van een aantal bedrijven hebben wij deze wel in beeld. Deze bedrijven speenden 28,7 biggen per zeug per jaar. Door de lagere zeugenvoerprijs € 30,17 (€ 31,25) en de lagere biggenvoerprijs € 42,94 (€ 43,92) was het voersaldo van € 663,- hoger dan het Agrovision gemiddelde van € 651,-. Voor een bedrijf met 500 zeugen is dit een voordeel van € 6.000,-.

Vleesvarkens

Landelijk zijn van 887 bedrijven cijfers verzameld met gemiddeld 1.801 vleesvarkens aanwezig. Deze 1,6 miljoen dieren is nog geen 30 procent van de in Nederland gehouden dieren. Van bijna 50 procent van de omzet van vleesvarkensvoer bij ABZ Diervoeding zijn de kengetallen bekend. Voor een goede vergelijking bekijken we de cijfers van de bedrijven die alleen mengvoer hebben gevoerd. De 642 landelijke bedrijven realiseerden een gecorrigeerde groei van 793 gram per dier per dag, een vleespercentage van 58,1 procent en voerkosten van € 0,804 per kg groei. De ABZ Diervoeding klanten realiseren een gecorrigeerde groei van 802 gram per dier per dag, met een vleespercentage van 58,3 procent en voerkosten van € 0,771 per kg groei. Alleen al de lagere voerkosten levert op een bedrijf met 2.000 vleesvarkens een voordeel op van bijna € 20.000. Daarnaast was de gemiddelde groei hoger en het vleespercentage beter. We zien grote verschillen tussen de bedrijven. Door te zorgen voor meer cijfers krijgen we de potentie van de geproduceerde voeders nog beter in beeld. Hierdoor kunnen we de technische en economische cijfers verder optimaliseren.

*Ad Kolen en Herjan Klein Leetink
Specialisten varkenshouderij*

Voermaatregelen ten behoeve van ammoniakreductie

In het Actieplan Ammoniak Veehouderij wordt aangegeven dat de bedrijven die in de periode na 2013 willen stoppen de mogelijkheid wordt geboden om hun bedrijf nog enkele jaren voort te zetten tot uiterlijk 2020. Voorwaarde hierbij is wel dat de stoppersmaatregelen vanaf 1 januari 2013 gemeld zijn en uiterlijk 1 april 2013 gerealiseerd zijn. Het gaat hierbij om maatregelen die een even grote emissiereductie realiseren als wanneer emissiearme stalsystemen zouden worden toegepast om zodoende aan de emissie-eisen van het Besluit Huisvesting te voldoen. Voermaatregelen die in deze regeling zijn opgenomen zijn het verlagen van het eiwitgehalte, het verhogen van het NSP gehalte (zeugen) en het gebruik van benzoëzuur. In de laatste update van Infomil is naar voren gekomen dat twee of meer voermaatregelen helaas niet gecombineerd kunnen worden. Concreet betekent dit dat er per diercategorie slechts één voermaatregel toegepast kan worden: dus niet 1 procent benzoëzuur en laag eiwitvoer voor vleesvarkens, maar 1 procent benzoëzuur of laag eiwitvoer.

De verlaging van het eiwitgehalte zorgt voor een ammoniakemissie door een verlaagd ureumgehalte in de urine en een verlaagd ammoniumgehalte van de mengmest. En daarnaast door een lagere pH van de mengmest met een lager ruw eiwit gehalte. Benzoëzuur geeft een verzuring van de urine en daarmee van de mengmest, waardoor ammoniak minder snel vervluchtigt. Over het algemeen geldt dat de emissie maatregelen niet direct consequenties hebben voor de productieresultaten, zolang door het toevoegen van synthetische aminozuren de niveaus aan limiterende aminozuren gehandhaafd blijven. Het is daarbij echter wel van belang dat er ook wordt voldaan aan de eisen van de essentiële aminozuren die niet synthetisch beschikbaar zijn, zoals de aminozuren leucine, isoleucine en histidine. De niveaus

van de aminozuren, waarbij darmverteerbaar lysine het eerst limiterende aminozuur is, bepalen of de verlaging van het ruw eiwitgehalte een kostprijeffect tot gevolg heeft. Hoe lager de aminozuren gehalten hoe makkelijker de eiwitbeperkingen gehaald kunnen worden in de optimalisaties. Het voordeel van een verlaagd eiwitgehalte in het voer is een positief effect op de voeropname, zo blijkt eveneens uit onderzoek van Schothorst Feed Research. Daarnaast heeft een verlaging van het ruw eiwitgehalte een positief effect op darmgezondheid (voornamelijk bij jonge dieren) door een lagere eiwitfermentatie en daardoor een betere mestconsistentie.

In verband met deze emissie-eisen zijn er aparte vleesvarkensvoerders in het assortiment opgenomen die een lager eiwitgehalte of 1 procent benzoëzuur bevatten. Voor de stoppersregeling wordt voor vleesvarkens een referentiewaarde van 160 g/kg ruw eiwit gemiddeld over de gehele productieperiode aangehouden. De apart samengestelde vleesvarkensvoerders zorgen voor een verlaging van 15 g/kg ruw eiwit, dat resulteert in een voerlijn met gemiddeld 145 g/kg ruw eiwit over de gehele productieperiode. Hiermee behaalt u vervolgens een emissiereductie van 15 procent. De voerlijn met 1 procent benzoëzuur bevat een hoger niveau aan aminozuren, waarbij benzoëzuur daarnaast positieve effecten heeft op technische resultaten en darmgezondheid van biggen en vleesvarkens. De toevoeging van benzoëzuur resulteert in deze voeders eveneens voor een emissiereductie van 15 procent.

Wilt u graag meer weten over dit thema? Neemt u dan gerust contact op met één van onze specialisten.

Jacco Vessies
Nutritionist

Voederwaarde.nl; een onafhankelijke controle op voederwaarde

ABZ Diervoeding is één van de oprichters van het initiatief VoederWaarde.nl. Eén van onze kernwaarden is integer. Wij doen op een integere manier zaken met onze leden/afnemers. Dit past bij een coöperatieve onderneming die dicht bij haar leden staat. Samen werken we aan het continue verbeteren van het resultaat op het boerenierf.

Onlangs heeft Schothorst Quality Consultants haar jaar-rapportage 2012 uitgebracht. Uit deze rapportage blijkt dat het systeem staat als een huis. VoederWaarde.nl biedt de deelnemende bedrijven de mogelijkheid om op het terrein van voederwaarde zich met elkaar te vergelijken. Dit biedt meer transparantie voor veehouders en toezichthouders.

Waarom VoederWaarde.nl?

Uit onderzoek dat in 2012 gedaan is bij varkenshouders blijkt dat vier van de vijf varkenshouders onafhankelijke controle op voederwaarde belangrijk vinden. Dit sluit naadloos aan bij de uitgangspunten van VoederWaarde.nl. Door onafhankelijke audits wordt controle uitgeoefend op de eisen van VoederWaarde.nl en de garantie op de berekende voederwaarde middels extern vastgestelde cijfers en rekenregels. Veehouders hebben inzage in de actuele voersamenstelling. Deelnemende mengvoerbedrijven met een eigen controlesysteem werken via analyse van grondstoffen en voermonsters. Tot slot dienen de voeranalyses overeen te komen met de berekende waarden en volgen er sancties – indien er niet voldaan wordt aan de voorwaarden.

Resultaten van VoederWaarde.nl in 2012

VoederWaarde.nl is het enige keurmerk in Nederland dat de voederwaarde door onafhankelijk toezicht borgt bij deelnemende mengvoerbedrijven.

De eisen van VoederWaarde.nl worden door onafhankelijke audits van Schothorst Quality Consultants gecon-

troleerd. VoederWaarde.nl beoordeelt het hanteren van juiste grondstofwaarden, transparantie naar de klant en een duidelijke controle op de voederwaarden. Gemiddeld scoorden in 2012 de deelnemende bedrijven over alle onderdelen een totaal score van 9,0.

Externe borging

In 2012 heeft Prosu Databased Marketing in opdracht van VoederWaarde.nl een onderzoek gedaan bij varkenshouders hoe zij denken over de doelstellingen van VoederWaarde.nl. Tachtig procent van de varkenshouders vindt de onafhankelijke controle op voederwaarde belangrijk. Externe borging van voederwaarde wordt door vier van de vijf veehouders dus als belangrijk ervaren. 83 procent van de varkenshouders vindt het belangrijk dat hun voerforlichter kennis heeft van de voersamenstelling en maar liefst 79 procent is het eens met de stelling dat de samenstelling van het voer de gezondheid van de eigen varkens bepaalt.

Kwaliteitscertificaten online beschikbaar

ABZ Diervoeding levert voeders die voldoen aan de hoogste kwaliteitseisen. Al onze diervoeders zijn met zorg samengesteld uit kwalitatief hoogwaardige grondstoffen, vitaminen en mineralen. Naast het vakmanschap van onze medewerkers wordt dit geborgd door de verschillende kwaliteitsborgingsystemen die ABZ Diervoeding voert in combinatie met de onderzoeks- en laboratoria-activiteiten die wij uitvoeren.

- GMP+ international
- Leveranciersbeoordeling en analyse ongewenste stoffen (TRUST FEED)
- Gegarandeerde voederwaarde (Voederwaarde.nl)
- Programma's uit voedingsmiddelenindustrie (o.a. KAT)

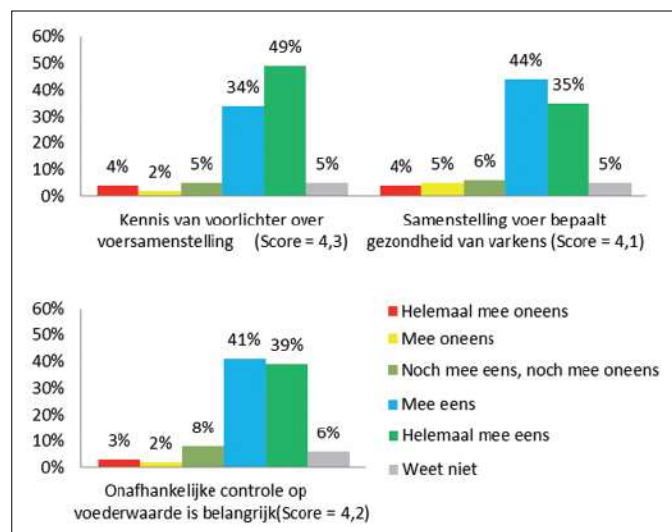
Regelmatig worden wij gevraagd certificaten van onze kwaliteitssystemen te verstrekken. In veel voorkomende gevallen wordt bij een audit op uw veehouderijbedrijf gevraagd naar onze kwaliteitscertificaten.

ABZ Diervoeding wil graag transparant zijn naar haar leden en afnemers. Al onze kwaliteitscertificaten zijn beschikbaar op onze website (<http://www.abzdiervoeding.nl/bedrijf/kwaliteitsbeleid/>).

Deze kunt u eenvoudig downloaden en uitprinten, zodat u altijd over de meest actuele certificaten kunt beschikken.

Voor vragen kunt u altijd contact opnemen met de afdeling Kwaliteit, Arbo en Milieu.

Nicolette van den Brand en Emily Frehen
KAM-coördinatoren

Figuur 1: Uitslag enquêtevragen VoederWaarde.nl
Bron: PROSU Databased Marketing

Verwarmen van kalkoenstallen

In de kalkoenhouderij is de laatste jaren een omslag gemaakt in de wijze waarop men ventileert en verwarmt. Hiervoor zijn er diverse systemen op de markt gekomen. Voorheen werd er vrijwel alleen traditioneel verwarmt met gaskapjes boven de ringen, oftewel een direct verwarmingssysteem.

De laatste jaren doen diverse andere systemen de intrede, die gebaseerd zijn op indirecte verwarming. Enkele systemen zien we inmiddels in de kalkoenhouderij terug:

- Eén van de systemen die zijn intrede heeft gedaan is een water gestookte verwarmingsunit en ventilator. Hierbij wordt via centrale verwarming de warmte middels cv buizen in de stal gebracht. Vervolgens wordt de warmte met convectoren (ventilatoren) in de stal geblazen. Hiermee vindt er geen open verbranding plaats, waardoor er geen CO² en vocht vrijkomt. De lucht wordt bovenin de nok gehaald, waardoor deze reeds voorverwarmd is. De lucht in de stal is beter van kwaliteit en komt beter bij de dieren terecht.
- Een ander systeem is de warmtewisselaar. Met een warmtewisselaar wordt de instromende buitenlucht opgewarmd door de uitstromende stallucht. De instromende lucht krijgt daardoor bijna dezelfde temperatuur als de aanwezige stallucht. Hij heeft ook een lagere relatieve vochtigheid, waardoor zijn vochtopnamecapaciteit twee tot drie keer hoger is dan van de lucht in de stal. Daardoor kan de voorverwarmde lucht meer vocht opnemen voordat hij verzadigd is en hoeft de pluimveehouder minder te ventileren.

Beide systemen zijn daarmee ontworpen om zowel duurzamer met energie om te gaan alsook ter verbetering van het klimaat. Volgens de leveranciers is met beide systemen 50 procent te besparen op de stookkosten. Welk systeem het beste is, is afhankelijk van de omstandigheden.

Twan Zeelen koos voor Wesselmann

Twan Zeelen te Maasbree koos voor Wesselmann. Op de bedrijven van Twan Zeelen worden in een 8-weken systeem ongeveer 15.000 hanen gehuisvest. Twan fokt hiervoor in één stal kalkoenhanen op tot ongeveer zes weken leeftijd. Daarna verhuizen de dieren naar afmeststallen. Door op deze manier te werken, fokt Twan 6,5 rondes per jaar op, waardoor investeren in één van beide systemen al gauw interessant werd.

De keuze viel op de Wesselmann. "Mijn overwegingen waren besparen op de stookkosten en het verbeteren van de kwaliteit van de opfok". Dit systeem vergde bij Twan een investering van € 20,- per m², ten opzichte van € 50,- voor een warmtewisselaar. Dit heeft vooral te maken met de benodigde capaciteit. Met de Wesselmann hoopt Twan een forse reductie van de stookkosten te realiseren. "Ik verwacht met dit systeem 30 procent op mijn totale stookkosten te besparen" aldus Twan. Hiermee wordt de terugverdientijd ongeveer 5 jaar.

Het besparen op de stookkosten was niet de enige reden. "Ik verwacht dat het ook ten goede komt aan de gezondheid

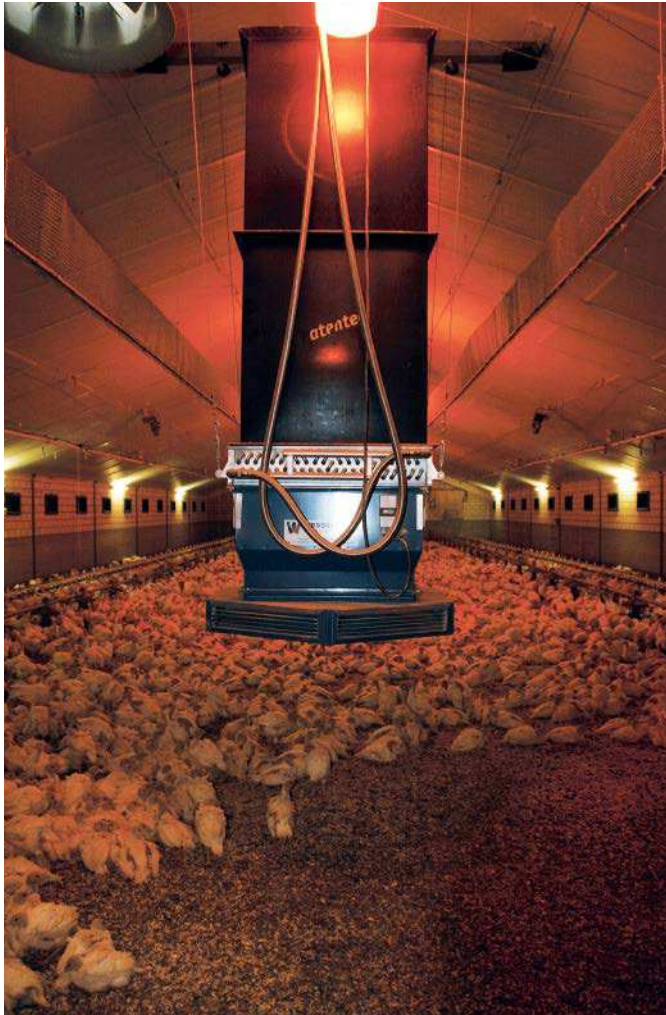
Roger Custers houdt op zijn bedrijf te Biddinghuizen 18.000 kalkoenen. Hij installeerde in de opfokstal (die tevens dienst doet als afmeststal voor de hennen) een warmtewisselaar. De inkomende lucht was onlangs ruim 26°C terwijl de buitenlucht -3°C was. De belangrijkste reden voor Roger om voor een warmtewisselaar te kiezen was het klimaat. Een beter klimaat zorgt immers voor een betere diergezondheid. Daarnaast is de lucht die binnenkomt veel droger, waardoor het strooisel veel ruller blijft, wat ten goede komt aan het beenwerk van de kalkoenen.

"Als de warmtewisselaar goed bevalt, dan komt er ook één in de hanenstal. Hier is het voordeel waarschijnlijk kleiner, omdat er minder gestookt wordt. Maar ik zie ook hier de voordelen van een beter klimaat en betere diergezondheid", aldus Roger.

Roger komt met de aanschaf van de warmtewisselaar in aanmerking voor energie-investeringsaftrek (EIA). Dit is een fiscale regeling waarmee de overheid energiebesparing wil stimuleren.

van de kalkoenen. Ik heb nu drie ronden gedraaid en ik zie drogere mest, daardoor minder coccidiosis en een fijner klimaat. Ook is er minder mestafvoer en is de mest daarnaast droger (hogere verbrandingswaarde)". Tevens hoeft Twan iets minder bij te strooien.

Met de Wesselmann wordt er aanzienlijk minder vocht en CO² in de stal gebracht. Dit hoeft er dus ook niet uit geventileerd te worden.

Twan bracht twee Wesselmann heaters (WES 50) aan in zijn stal, (verwarmd door twee in cascade geschakelde verwarmingsketels). "Eén was net te weinig, twee is ruim genoeg". De eerste ervaringen van Twan zijn dus positief. Als hij de keuze opnieuw moest maken, maakte hij dezelfde. Echter, de eerste ronde was wel wat zoeken naar de juiste instellingen. De ervaringen bij Twan hebben geleerd, dat de minimale temperatuur van het retourwater 10°C hoger moet zijn als de ingestelde staltemperatuur. Hiermee wordt tocht in de stal voorkomen. Daarnaast dient de ventilator in de Wesselmann minstens 40 procent te draaien. Als er vervolgens meer warmte wordt gevraagd, gaat de ventilator harder draaien. Deze kan pas maximaal draaien als de retourwatertemperatuur voldoende hoog is, dus minimaal 10 °C boven de ingestelde staltemperatuur.

Jan Minten
Adjunct directeur

ABZ Diervoeding sponsort Alpe d'HuZes en Big Challenge 2013

In het kader van de fusie van Arkervaat en Brameco-Zon tot ABZ Diervoeding is besloten om dit jaar een goed doel te sponsoren. Gekozen is voor Big Challenge 2013 om een aantal redenen:

Big Challenge staat voor veehouderij tegen kanker. Varkens-, pluimvee- en melkveehouders en daarnaast heel veel mensen uit de periferie van de veehouderij zetten zich in voor de strijd tegen kanker. Vrijwel iedereen wordt in zijn directe omgeving of mogelijk zelf geconfronteerd met deze vreselijke ziekte; bij één op de drie mensen slaat deze ziekte toe. Met uiteraard ook een grote impact op hun omgeving.

Om deze reden is in 2006 het initiatief gestart om de Alpe d'HuZes te beklimmen, waarbij mensen de uitdaging aangaan om deze tot zes keer per fiets te beklimmen, tegenwoordig zelfs ook hardlopend.

Big Challenge is opgericht door een aantal mensen uit de varkenshouderij die persoonlijk getroffen zijn door deze ziekte, en op dat moment ook graag gelijktijdig de veehouderij positief in beeld wilden brengen. Dit is goed gelukt; inmiddels zijn ruim 220 mensen uit de veehouderij deelnemer aan deze actie die dit jaar op 6 juni gaat plaatsvinden. Big Challenge stelt zich naast het uiteindelijke doel (geld voor het KWF) ook tot doel om de veehouderij te promoten; een sector om trots op te zijn en die gepromoot moet worden voor een breed publiek. Big Challenge is onderdeel van een veel grotere actie; in totaal doen aan de gehele actie inmiddels 8.000 deelnemers mee. Zie voor meer info: www.opgevenisgeenoptie.nl.

Het uiteindelijke doel is om zoveel mogelijk geld op te halen voor het KWF, de kankerbestrijding. Er is een antistrijkstokbeleid, wat inhoudt, dat 100 procent van de gelden die beschikbaar gesteld worden, bij het KWF terecht komen en besteed worden aan vooraf besproken doelen. In 2012 werd ruim 32 miljoen euro overgemaakt naar het KWF.

Meerdere relaties en medewerkers van ABZ Diervoeding zijn deelnemer aan deze actie. Wilt u hen sponsoren? Zij willen graag zoveel mogelijk geld bijeenbrengen voor het KWF, kijk op www.bigchallenge2013.nl. Vervolgens kunt u zoeken naar één van de volgende deelnemers:

- Erno van Dongen, ZZP chauffeur Eindhoven
- Anton Hilhorst, varkenshouder
- Wim Veldhuizen, varkenshouder
- Frank Bosboom, varkenshouder
- Maaïke Vrijlink, varkenshouder
- Jan van Gestel, pluimveehouder
- José Lagerweij, pluimveehouder
- Cor van Dijk, adjunct directeur

Ken uw liquiditeitspositie

In veranderende tijden met wisselende opbrengstprijzen, hoge kosten en sterk groeiende bedrijven is financieel management een steeds belangrijker punt van aandacht voor een professioneel ondernemer. Een speciaal punt vraagt hierbij de aandacht; de liquiditeitspositie.

Om niet onverwacht in een situatie te komen dat er geen geld is om alle openstaande rekeningen te voldoen, is het verstandig inzicht te creëren in uw (te verwachte) inkomsten en uitgaven. Dit kan met het maken van een liquiditeitsbegroting. Een liquiditeitsbegroting is in feite niets anders dan een overzicht van de (te verwachten) ontvangsten en uitgaven in een bepaalde periode (een jaar, een koppel of een productieronde), waardoor u inzicht krijgt in uw kassaldo en een eventueel tekort of overschot. Bij een eventueel tekort kunt u dan tijdig maatregelen nemen.

Het maken en hebben van een liquiditeitsbegroting geeft naast inzicht in de financiële positie ook rust op een bedrijf, omdat men weet wanneer grote uitgaven verwacht worden en wanneer er een (tijdelijke) extra liquiditeitsbehoefte is. Zeker bij bedrijven die overwegen van een wekensysteem naar een vierweken systeem te gaan, of in geval van vleesvarkens naar een all-in all-out systeem, is een liquiditeitsbegroting een must. Maar ook bijvoorbeeld bij sterk stijgende prijzen of bij de aanschaf van een nieuw koppel kippen of biggen of de afvoer van mest in het voorjaar.

Het is onze ervaring dat banken er ook steeds vaker om vragen. Indien u deze dan kunt overleggen, straalt dit professionaliteit uit. Indien gewenst, kunnen wij u aan een format helpen. Uw boekhouder of financieel adviseur kan u natuurlijk helpen bij het maken van een liquiditeitsbegroting.

Wees voorbereid en neem hierin een actieve houding aan.

Jan Minten
Adjunct directeur

Ook onze chauffeurs hebben tijdens een chauffeursuitje onze nieuwe bulkauto's bewonderd.

LIV Venray 2013

ABZ Diervoeding was present op de Landbouwwakbeurs Intensieve Veehouderij (LIV), die dit jaar voor het eerst plaatsvond in de geheel nieuwe evenementenhal in Venray. Zo'n 19.500 agrariërs, toeleveranciers en andere belanghebbenden bezochten de beurshallen in Venray.

De aandacht voor ABZ Diervoeding was groot. We hebben wederom veel klanten en geïnteresseerden op onze stand mogen begroeten. Onder het genot van een hapje en een drankje werden de laatste ontwikkelingen besproken.

Veel positieve reacties hebben we gekregen naar aanleiding van onze stand in onze nieuwe, professionele en eigentijdse huisstijl. Ook voor de nieuwe bulkwagen, die voor het eerst op de beurs te zien was, was de belangstelling groot. Langs deze weg willen wij iedereen bedanken die de stand heeft bezocht. ABZ Diervoeding kan terugkijken op een zeer geslaagde beurs.

iPad winnaar LIV Venray

Tijdens de Landbouwwakbeurs Intensieve Veehouderij organiseerden wij een ludieke prijsvraag waarmee een iPad te winnen was. Over de vraag "Heeft u enig idee over hoeveel jaren werkervaring onze sectorspecialisten inmiddels kunnen beschikken?", werd druk gediscussieerd. Het goede antwoord voor het pluimveeteam was totaal 97,02 jaar en voor het varkensteam totaal 191,21 jaar.

De gelukkige winnaar van de iPad is: René de Wit uit Haghorst. Wij wensen hem veel plezier met de nieuwe aanwinst.

Jolande Baselmans
PR & Communicatie

Opening Landwinkel de Maathoeve Heeten

Bron: Joke Solen, De Stentor, editie Salland

Op zaterdag 16 maart heeft landwinkel de Maathoeve officieel zijn deuren geopend. Onder het motto 'Ga voor puur' willen Peter en Agnes de Graaf lokale producten met een verhaal aanbieden. "We willen niet zomaar producten verkopen", legt Peter uit, "ze moeten uit de eigen streek komen. En we willen bij onze winkel ook een stuk beleving van het boerenleven bieden." Peter en Agnes hebben naast de landwinkel een vleesvarkensbedrijf.

Van de vele bezoekers die zaterdag een kijkje kwamen nemen, was menigeen positief. In de winkel was het een komen en gaan. De originele gebinten met alles wat daarbij hoort zijn nog aanwezig. Een groot aantal oude gebruiksvoorwerpen van de boerderij zijn als decoratie op de hilde teruggezet.

Buiten was de gelegenheid om bij de stands van de verschillende leveranciers langs te gaan om hun producten te proeven en het verhaal hierachter te horen.

*Jos Hendriks
Specialist varkenshouderij*

Colofon

Aansprakelijkheid

Bij de samenstelling van deze nieuwsbrief is de grootst mogelijke zorgvuldigheid betracht. Voor schade van welke aard dan ook, die een gevolg is van handelingen of beslissingen gebaseerd op informatie uit deze nieuwsbrief, aanvaardt ABZ Diervoeding geen enkele aansprakelijkheid.

Twitter account

Binnenkort zullen we de bestaande twitter accounts @Arkervaart en @BramecoZon opheffen. Wie op de hoogte wil blijven van onze aankondigingen, kan zich aanmelden als volger van ons nieuwe

twitter account: **@ABZDiervoeding**
Neem een kijkje op: www.twitter.com/ABZDiervoeding.

Ook zijn we te vinden op Facebook, www.facebook.com/ABZDiervoeding.

Vraag en aanbod

Te koop

- Hooi, kleine pakken, eventueel thuisbezorgen; 100-150 ton ingekuilde maïs, 376 drogestof en 1009 vem, maïsras LG 30218. Tel. 06 4701 6522
- 600 ton graskuil. Tel. 06 3052 6079

- Klauwbekapbox Wopa, gegalvaniseerd en 2 voetbaden. Tel. 06 1338 9428

Gevraagd

- Kalveriglo's. Tel. 06 1338 9428

ABZ Diervoeding

ABZ Diervoeding zoekt:

Medewerker logistiek (inkomende grondstoffen) (HBO). Locatie Nijkerk

die op zoek is naar een uitdagende functie met veel vrijheid en ruimte voor persoonlijke ontwikkeling.

ABZ Diervoeding is een ambitieuze landelijk opererende diervoedercoöperatie. Zij heeft haar afzet de laatste jaren gestaag zien groeien tot een volume van ruim 550.000 ton. Met vijf fabrieken, strategisch gelegen in Nederland voorziet ABZ Diervoeding haar afnemers van kwaliteitsvoerders.

Vanwege onze groei zijn wij op zoek naar versterking op de afdeling inkoop en logistiek, voor onder andere de planning en afwikkeling van de grondstoffenaanvoer.

Functieomschrijving

Als medewerker logistiek plan je de inkomende grondstoffen voor meerdere fabrieken per as of schip. Je beheert de voorraden van de fabrieken. Dit luistert nauw vanwege de beperkte opslagcapaciteiten. Ook ben je nauw betrokken bij de administratieve verwerking van de goederenstroom. Je onderhoudt contacten met transporteurs, schippers en overslagbedrijven. Aangezien ABZ Diervoeding ook grondstoffen aankoopt en deze direct bij haar klanten aflevert valt de logistieke en administratieve afwikkeling hiervan onder het takenpakket.

Functie-eisen

Voor deze functie zoeken wij een logistiek/commercieel gedreven collega met ten minste een (bijna) afgeronde HBO-opleiding (richting logistiek). Affiniteit met de agrarische sector heeft de voorkeur. Je bent resultaatgericht, gedreven, kwaliteitsbewust, enthousiast, initiatiefrijk, een teamspeler en je beschikt over uitstekende contactuele eigenschappen. Samen met de inkoop grondstoffen wil jij deze afdeling verder uitbouwen. Je kan je in woord en geschrift uitdrukken in Engels en Duits. Frans spreken is een voordeel.

Informatie

Indien deze baan je aanspreekt, neem dan contact op met Arie Griffioen, inkoop grondstoffen of Alie Wernsen, manager Personeel en Organisatie. Telefoon: 033-422 15 10
Verdere informatie vind je op www.abzdiervoeding.nl

Solliciteren:

Jouw sollicitatiebrief met C.V. kun je sturen naar:

ABZ Diervoeding

Arie Griffioen
Postbus 5
3860 AA Nijkerk
of per mail: a.griffioen@abzdiervoeding.nl

Opzegging

Wilt u onze nieuwsbrief niet meer ontvangen?
Stuur dan een e-mail naar pr-communicatie@abzdiervoeding.nl of geeft dit telefonisch door op kantoor Nijkerk, 033 422 1510 of kantoor Eindhoven, 040 238 0777

Eindredactie

Jolande Baselmans en
Gerrie van de Poll,
pr-communicatie@abzdiervoeding.nl.

De eerstvolgende nieuwsbrief verschijnt in juni 2013.

Verkoop en advisering

Algemeen

Order-Entry Nijkerk	033 422 1510	bestelling@abzdiervoeding.nl
Order-Entry Eindhoven	040 238 0777	

Team rundvee- en geitenhouderij

Roel van Ee (Verkoop leider)	06 2126 6227	r.ee@abzdiervoeding.nl
Jan Aalderink	06 2125 8721	j.aalderink@abzdiervoeding.nl
Teus Bleijenberg	06 2180 7813	t.bleijenberg@abzdiervoeding.nl
Izak van Engelen	06 2125 8720	i.engelen@abzdiervoeding.nl
Jos van Gestel	06 2291 8542	j.gestel@abzdiervoeding.nl
Bart Grosfeld	06 3084 6182	b.grosfeld@abzdiervoeding.nl
Sjouke Jacobsen	06 3195 4714	s.jacobsen@abzdiervoeding.nl
Frank van Kemenade	06 2291 8532	f.kemenade@abzdiervoeding.nl
Erik Koldenhof (geiten)	06 5235 8459	e.koldenhof@abzdiervoeding.nl
Karin Meijer	06 5244 7443	k.meijer@abzdiervoeding.nl
Wouter Schimmel	06 2126 6228	w.schimmel@abzdiervoeding.nl
Toon Verhoeven	06 1378 5504	t.verhoeven@abzdiervoeding.nl
Eddy van de Wetering	06 2280 7497	e.wetering@abzdiervoeding.nl
Emiel Willems	06 2915 9855	e.willems@abzdiervoeding.nl
Arjan Zandvoort	06 1316 9008	a.zandvoort@abzdiervoeding.nl

Team varkenshouderij

Cor van Dijk (Adjunct directeur)	06 2126 6226	c.dijk@abzdiervoeding.nl
Jan Beekmans	06 5339 5479	j.beekmans@abzdiervoeding.nl
Wilco Bos	06 2126 6230	w.bos@abzdiervoeding.nl
Dirk van den Brandhof	06 2125 8722	d.brandhof@abzdiervoeding.nl
Jos Hendriks	06 2166 9069	j.hendriks@abzdiervoeding.nl
Herman Janssen	06 2306 8395	h.janssen@abzdiervoeding.nl
Herjan Klein Leetink	06 4659 4430	h.kleinleetink@abzdiervoeding.nl
Ad Kolen	06 2291 8553	a.kolen@abzdiervoeding.nl
Martien Maton	06 2291 8539	m.maton@abzdiervoeding.nl
Hans Pijnenburg	06 2280 7492	h.pijnenburg@abzdiervoeding.nl
Joost van Rooijen	06 5472 1574	j.rooijen@abzdiervoeding.nl
Menno Smit	06 5463 6315	m.smit@abzdiervoeding.nl

Team pluimveehouderij

Jan Minten (Adjunct directeur)	06 2280 7485	j.minten@abzdiervoeding.nl
Jan Beekmans	06 5339 5479	j.beekmans@abzdiervoeding.nl
Stein van den Borne	06 5344 1260	s.borne@abzdiervoeding.nl
Evert Bos	06 2125 8718	e.bos@abzdiervoeding.nl
Jeroen Doornhof	06 5262 2335	j.doornhof@abzdiervoeding.nl
Jan Grievink	06 2125 8719	j.grievink@abzdiervoeding.nl
Bart Grosfeld	06 3084 6182	b.grosfeld@abzdiervoeding.nl
Joost Kemperman	06 5325 2193	jjkemperman@hotmail.com
Janne van Rooij	06 2061 6765	j.rooij@abzdiervoeding.nl

Enkelvoudige grondstoffen (in- en verkoop)

Arie Griffioen	06 2161 4390	a.griffioen@abzdiervoeding.nl

Contact leggen met ABZ Diervoeding is eenvoudig.

Kantoor Nijkerk
Postbus 5, 3860 AA Nijkerk
T 033 422 1510
F 033 246 0772

Kantoor Eindhoven
Postbus 8510, 5605 KM Eindhoven
T 040 238 0777
F 040 238 0780

E: info@abzdiervoeding.nl

W: www.abzdiervoeding.nl